

ΛΗΞΙΕ Ο ΑΣΗΚΡΗΤΙΣ

Κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν καιρῷ τῆς Λιτανείας ψάλλεται, ὡς διατέτακται, ὁ εἰς τὸν Θεόδωρον τὸν Στουδίτην ἀποδιδόμενος Κανὼν, ὅστις, κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἐρευνητοῦ τῆς ἱερᾶς Ὑμνογραφίας τῆς Ἐκκλησίας Σεβ. πρώην Λεοντουπόλεως Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, βασιζομένου εἰς τὰς μαρτυρίας τῶν Κωδίκων, εἶναι ἔργον τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Μεθοδίου (842—847), διότι ὁ Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ἀπέθανε τὸ 826, ἤτοι πρὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Ὁρθοδοξίας (542).

Εἰς τὸν κανόνα τούτον ἀναφέρεται πολλάκις ὁ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὡς αἱρετικὸς καταδικασθεὶς καὶ ὑπ' αὐτῆς ἀναθεματισθεὶς φανατικώτερος διώκτης τῶν ἱερῶν εἰκόνων Λῆξιξ μετὰ τῶν ὁπαδῶν του Ἰωάννου, Ἀντωνίου, Θεοδώρου καὶ Θεοδότου, ὡς εἰς τὴν Α' Ὁδὴν Τροπάριον ε', ἀναφέρονται τὰ ἐξῆς «Αἰσχυνθήτωσαν λοιπὸν καὶ ἐντραπήτωσαν μεμνηνότες Λῆξιξ ὁ δεινὸς καὶ», εἰς τὴν Γ' Ὁδὴν Τροπάρ. ε' : «Ἀνάθεμα Λῆξιξ», εἰς τὴν Ε' Ὁδ. Τροπ. γ' «Πνεῦμα τὸ πολύρρημον καὶ βλάσφημον, Λῆξιξος πέπαυται, τὸ λαλοῦν διαπαντὸς ἡμέραν καθ' ἡμέραν κατὰ τῆς θείας μορφῆς Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀγίων», εἰς τὴν ς' Ὁδ. Τροπάρ. γ' «Οἱ συνεργοὶ τῆς πλάνης αἰσχύνεσθε, καὶ ἀπολέσθησαν, ὁμοῦ σὺν τῷ Ἀντωνίῳ, Θεόδωτος καὶ Λῆξιξ καὶ Θεόδωρος ὁ βυθὸς τῆς ἀπωλείας», καὶ τέλος εἰς τὴν Η' Ὁδ. Τροπάρ. β' «Πολεμικῶς Λῆξιξ» καὶ Τροπάρ. στ' «. . . Λῆξιξ ὁ δεινός» (ἴδε Τριῦδιον Κανόνα Λιτανείας, Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας σελ. 148-151, ἔκδοσις Βενετίας 1839).

Ἄλλ' ἔ ἀναφερόμενος ὡς αἱρετικὸς Λῆξιξ ὡς καὶ εἰ ἐπαεὶ αὐτοῦ ἔμειναν μέχρι τέλους τοῦ βίου αὐτῶν εἰς τὴν πλάνην των; Ἀπαντῶμεν μετὰ θετικότητος ὄχι, βασιζόμενοι εἰς τὰ ἀναφερόμενα ὑπὸ τοῦ Migne Τόμ. 140 σελ. 281, Spicilegium Romanum Τόμ. IV σελ. 498, ὡς καὶ εἰς αὐτὸν ἔτι τὸν ἀνέκδοτον Κ'. τόμον «τοῦ θησαυροῦ τῆς Ὁρθόδοξου πίστεως» Νικήτα τοῦ Χωνιάτου φύλ. 194, 195 τοῦ περιλαμβανομένου ἐν τῷ ἑλληνικῷ χειρογράφῳ Κώδικι τῆς ἐν Μονάχῳ Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκῃς ὑπ' ἀριθ. 68 σχήμ. 4ον τῷ γραφέντι κατὰ τὴν ΙΕ' ἢ ΙϚ' ἑκατονταετηρίδα κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἰωάννου Funk (ἴδε Krumbacher

Geschichte der Byzantinischen Literatur, München 1897 σελ. 92) μετὰ τὴν περιγραφὴν τῆς θρησκείας τῶν Ἀγαρηνῶν καὶ «τῆς τάξεως τῆς γενομένης ἐπὶ τοῖς ἐπιστρέφουσιν ἀπὸ τῶν Σαρακηνῶν πρὸς τὴν καθαρὰν καὶ ἀληθῆ πίστιν ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν», ἔνθα διαλαμβάνονται, φέροντα δὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Περὶ τῆς αἵρέσεως τῶν Ληζικιανῶν λεγομένης», ἢ ὡς παρὰ Migne καὶ Spicilegium Romanum «Περὶ τῆς καινοφανοῦς αἵρέσεως τῶν Λιζικανῶν» καὶ ἐξ ὧν μαθάνομεν καὶ τί ἐπρέσβευεν ὁ αἵρετικὸς οὗτος Λήξιξ. Ἔχουσι δὲ ταῦτα οὕτως:

«Ἰστέον ἔτι, καθὰ φησὶ Γρηγόριος ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σικελίας, ὁ τὸν βίον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μεθοδίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως συγγραψάμενος ἐπὶ τῆς βασιλείας Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας τῆς αὐτοῦ μητρὸς ἦν τις ἀσηκητις, ᾧ τὸ ἐπώνυμον Λήξιξ, ὃς τὰ τῶν Μανιχαίων φρονήσας, τὸν προσκυνητὸν σταυρὸν μωρίαν ἠγάειτο, καὶ τὸν Κύριον καὶ Θεὸν ἡμῶν Ἰ. Χριστὸν ὀνομάζων κτίσμα, τὴν πάναγνον αὐτοῦ μητέρα θεοτόκον οὐκ ἔλεγε· ἐγέλα δὲ πρὸς τοῦτοις καὶ τὴν τῶν φρικτῶν καὶ θεῶν μυστηρίων μετάληψιν. Πολλῶν δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλων ἀκολουθησάντων, ἐντεῦθεν ἢ τῶν λεγομένων Λιζικιανῶν αἵρεσις συνέστη. Τοῦτον τοίνυν ὁ ἅγιος Μεθόδιος πείσας μεταθέσθαι πρὸς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, συνέπεισε δι' αὐτοῦ καὶ τοὺς ἄλλους· καὶ πάρασκευάσας ἐν ἐπισήμῳ ἡμέρᾳ θριαμβεῦσαι τὴν οἰκίαν αἵρεσιν, χρίσας τε μύρω ἁγίῳ, καὶ λευκοῖς κοσμήσας ἐμφωτίοις, λαμπάδας κατέχοντας¹ τοῖς ὀρθοδόξοις συνέστησεν».

Ἐκ τούτων λοιπὸν καταφαίνεται πασιφανῶς, ὅτι ὁ αἵρετικὸς Λήξιξ καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ ἐπεστράφησαν εἰς τὴν Ὀρθόδοξον πίστιν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου Μεθοδίου, συστήσαντος μάλιστα αὐτοὺς τοῖς Ὀρθοδόξοις, καὶ δεόν νὰ θεωρῶνται Ὀρθοδόξοι.

Τὸ τόσον ὄμως σπουδαῖον τοῦτο γεγονός, ἦτοι ἡ ἐπιστροφή τοῦ Λήξικος, τοῦ φοβεροῦ διώκτου τῶν εἰκότων εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Μεθοδίου καὶ ἡ πανηγυρικωτάτη καὶ θριαμβευτικὴ αὐτοῦ παραδοχὴ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οὐδαμοῦ τῶν παρὰ Acta Sanctorum (14 Ἰουνίου μνήμη τοῦ Πατριάρχου Μεθοδίου, Τόμ. II σελ. 960—973) καὶ παρὰ Migne (Τόμ. 100 σελ. 1291—1298) βιογραφιῶν τοῦ Πατριάρχου Μεθοδίου ἀναφέρεται καὶ περιεργόν πως. Θὰ ἔλαβε δὲ αὕτη χώραν οὐχὶ πολὺν χρόνον μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ρηθέντος κανόνος, τοῦ συμπεριληφθέντος ἐν τῷ Τριωδίῳ ὑπὸ τοῦ τότε ἐκδότου αὐτοῦ, ἀγνοοῦντος, ὡς φαίνεται τὸ ἱστορικὸν γεγονός τῆς ἐπιστροφῆς

1. Ὁ χειρόγρ. κώδιξ ἔχει «λαμπάδα κατέχοντα».

τοῦ Λήξικος καὶ τῶν ἐπαδῶν του εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν. Διὰ τοῦτο δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι ὁ ἀνωτέρω ρηθεὶς κανὼν, οὐδεμίαν ἔχει πλεόν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις τῆς Ἐκκλησίας θέσιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἱστορικὴν σημασίαν ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ καὶ τῇ Ὑμνογραφίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐν μελλούσῃ ἐκδόσει τοῦ Τριωδίου δέον νὰ μὴ συμπεριληφθῇ ἐν αὐτῇ οὗτος.

Ὁ δὲ ἐν ταῖς ἀνωτέρω ἀναφερόμενος Γρηγόριος ἀρχιεπίσκοπος Σικελίας, ὁ συγγραψάμενος τὸν βίον τοῦ Πατριάρχου Μεθοδίου, οὐδεὶς ἄλλος δεδαίως εἶνε, εἰ μὴ, ὁ Γρηγόριος Ἀρχιεπίσκοπος Συρακουσῶν, συμπολίτης τοῦ Μεθοδίου.

† ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ